

Plan van aanpak

Versterking toezicht en handhaving in Natuurnetwerk Noord- Brabant 2019-2020

Van SSiB 1.0 (2017) via SSiB 2.0 (2018) naar SSiB 3.0 (2019...)

31 Oktober 2018

Akkoord TBO's;

Akkoord DT;

Akkoord DB/AB ODBN

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Ambitie en doelen	5
2.1 Randvoorwaarden samenwerkingsmodel en uitvoeringsprogramma	6
2.2 Spoor 1: Versterken Boa-capaciteit	7
2.3 Spoor 2: Versterking coördinerende rol SSiB	8
2.4 Spoor 3: Innovatie, communicatie en materiële uitrusting	8
3. De Organisatie en sturingsmodel	11
3.1 De Instelling van de Stuurgroep	11
3.2 Het bestaande besturingsmodel en de bemensing 2018	11
3.3 Het sturingsmodel en de bemensing 2019-2020	12
3.4 De bestaande uitvoeringsorganisatie 2018	13
3.5 De uitvoeringsorganisatie 2019-2020	14
4. Financiering	15
4.1 Kosten en financiering 2018	15
4.2 Kosten en financiering 2019-2020	15
5. resultaten, Monitoring en evaluatie	16
6. Risico's en kanttekeningen	17
6.1 De bemensing; het werven van medewerkers	17
6.2 Financiële risico door de tijdelijkheid van de subsidie	17

1. INLEIDING

Aanleiding

Op 20 april 2018 is door Provinciale Staten naar aanleiding van de Motie 38A besloten om extra middelen in de begroting voor 2019 en 2020 te reserveren om toezicht en handhaving in het Brabantse natuurnetwerk te versterken. De toename van het aantal misstanden in de natuur als gevolg van een grote diversiteit aan overtredingen was de reden om extra middelen vrij te maken voor een versterkte aanpak. De middelen worden verstrekt door middel van een begrotings-subsidie.

In overleg met de gezamenlijke Brabantse terrein beherende organisaties, incl. Brabants Particulier Grondbezit (hierna tbo's genoemd) is onderzocht hoe de versterking van toezicht en handhaving in de Brabantse natuur- en buitengebieden kan plaatsvinden. De tbo's staan ervoor dat naast het toezicht door de eigen organisatie, er tot een verdere krachtenbundeling en Brabant brede samenwerking wordt gekomen. De tbo's willen daarom deze intensivering realiseren door het versterken van Samen Sterk in Brabant (SSiB). Extra oren en ogen in het veld dus. De tbo's zelf willen in de natuurgebieden vooral gastheer zijn. Daarbij hoort ook toezicht en handhaving van de gedragsregels (loslopende honden, activiteiten buiten wegen en paden). Maar voor de overstijgende zaken zoals afvaldumpingen en criminele activiteiten die de veiligheid in het buitengebied bedreigen, kunnen de tbo's deze problematiek alleen niet aan. Hier is sprake van een maatschappelijk vraagstuk dat groter is dan de verantwoordelijkheid van de tbo's. Door een gebundelde impuls voor toezicht en handhaving wordt een gezamenlijke stap gezet in het actief signaleren van de zwaardere vraagstukken in natuur- en buitengebied en het inschakelen van de politie of andere aangesloten partners.

Ambitie, doelen en randvoorwaarden

In de provinciale notitie "Versterking toezicht en handhaving Natuurnetwerk Noord-Brabant, september 2018" (hierna te noemen "Notitie versterking toezicht en handhaving natuur" of de notitie) is beschreven hoe de samenwerking tussen de tbo's en SSiB wordt georganiseerd om de versterking te realiseren. In de notitie zijn de ambitie en doelen van het initiatief beschreven alsmede de randvoorwaarden waaraan voldaan moet worden om de versterking van het toezicht te bestendigen. De notitie is tot stand gekomen in nauw overleg tussen de provincie NB, de tbo's en SSiB.

In samenspraak en op verzoek van de tbo's worden de ter beschikking gestelde middelen gebundeld zodat de situatie wordt gecreëerd om vanuit SSiB op een programmatische en gecoördineerde wijze toezicht en handhaving uit te voeren. En dit conform de toedeling van de 3 sporen als beschreven in de paragraaf ambitie en doelen. De provincie heeft ervoor gekozen om de middelen beschikbaar te stellen in de vorm van een begrotingssubsidie en heeft SSiB gevraagd daarvoor een verzoek in te dienen. Aangezien SSiB organisatorisch is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) is dit in formele zin de subsidieaanvrager.

Financiën en plan van aanpak

Om de begrotingssubsidie aan de ODBN te kunnen verlenen dient de ODBN bij het verzoek om subsidie een Plan van Aanpak en een Begroting 2019 en 2020 aan te leveren. In het Plan van Aanpak en de Begroting 2019 – 2020 dienen de 3 sporen uit de notitie voor de versterking van toezicht en handhaving te worden opgenomen. Beide producten dienen de goedkeuring van de tbo's te hebben alvorens het verzoek om subsidie bij de Provincie wordt ingediend.

De aanpak

In dit plan van aanpak is het proces beschreven om de ambitie en doelen te realiseren. De aanpak richt zich op de drie beschreven sporen. Verder wordt ingegaan op de noodzakelijke invulling van de randvoorwaarden. Omdat niet alle ambities en randvoorwaarden op zeer korte termijn kunnen worden ingevuld worden de daaraan gekoppelde producten gefaseerd in 2019 en 2020 opgeleverd. Een deel van de nadere uitwerking en detaillering vindt later plaats.

De relatie van dit plan van aanpak met de bestaande organisatie van Samen Sterk in Brabant (SSiB 2.0)

Het bestaande SSiB 2.0 werkt vanuit een vastgesteld meerjarenprogramma 2017-2020. Voorliggend plan van aanpak richt zich uitsluitend op de voorbereiding en implementatie en uitvoering van aanvullende nieuwe taken/werkzaamheden die worden uitgevoerd met de extra middelen die voor de versterking van toezicht en handhaving in het Natuur Netwerk Brabant worden vrijgemaakt. Kortgezegd is SSiB2.0 + impuls = SSiB3.0. Om zo effectief en efficiënt mogelijk om te gaan met de bestaande middelen en de extra middelen wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de bestaande opzet, organisatie en werkwijze. Dit bespaart aanvullende overhead en bestuurlijke en ambtelijke drukte.

Tijdens de uitvoering van het plan van aanpak wordt een aanvullend uitvoeringsplan opgesteld waarin de bestaande uitvoering SSiB en de nieuwe taken worden geïntegreerd. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het sturingsmodel.

Coördinatie

In dit plan van aanpak worden een groot aantal acties beschreven die binnen een kort tijdsbestek moeten worden opgepakt en/of uitgevoerd.. Om dit te coördineren wordt bij SSiB extra capaciteit ingezet vanaf januari 2019. Deze capaciteit is gericht op coördinatie, sturing, monitoring en communicatie van de voorgenomen acties.

Dit betekent dat het eerste kwartaal van 2019 aangemerkt zal worden als opstartfase, zowel voor de werving, de programmering en nadere uitwerking van details. Dat wordt vanuit de huidige backoffice van SSiB, aangevuld met extra coördinatie, opgepakt.

Aanloopfase en uitvoeringsfase

In de notitie lopen de aanloopfase en de uitvoeringsfase door elkaar heen. In de praktijk zal sprake zijn van een groeimodel waarbij de aanloopfase in stapjes leidt tot uitvoering. Op een gegeven moment wordt geconcludeerd dat het beoogde model staat en sprake is van de volledig operationeel SSiB 3.0. In dit plan is getracht om de aanloopfase en de operationele fase te ontvlechten terwijl in de praktijk beide fasen gelijktijdig verlopen waarbij de uitvoering steeds meer gestalte krijgt en de aanloopfase kan worden afgebouwd.

2. AMBITIE EN DOELEN

De doelen van de impuls toezicht en handhaving in het Natuurnetwerk Brabant zijn in de eerder genoemde provinciale notitie naar aanleiding van de motie als volgt geformuleerd :

- Sterke vermindering van dumpingen van afval in natuur- en buitengebied;
- Sterke vermindering van overtredingen van gedragsregels in natuurgebieden (loslopende honden, wildcrossen, verstoring wild, stroperij, ongeoorloofde activiteiten buiten wegen en paden);
- Sterke vermindering van onveilige situatie voor recreanten en toezichthouders en handhavers.

Het streven is tevens dat de toegenomen zichtbare aanwezigheid van toezichthouders in het NNB leidt tot verlaging van het aantal dumpingen, overtredingen en onveilige situaties. Het effect van deze preventieve werking is echter lastig te kwantificeren en daarmee binnen de looptijd van het project nauwelijks meetbaar.

De huidige capaciteit voor toezicht en handhaving in het buitengebied en specifiek de natuurgebieden is beperkt. Zodanig beperkt dat zelfs de signalering van de overtredingen slechts zeer beperkt mogelijk is. Verwacht mag worden dat meer capaciteit op toezicht en handhaving zal leiden tot meer meldingen/incidenten/overtredingen. Meer regie op het toezicht, betere samenwerking tussen de partijen en meer ogen en oren in het veld door de samenleving actief in te schakelen zal dat verder vergroten.

Om een beeld van die uitbreiding te krijgen worden de resultaten van de extra impuls nauwkeurig gemonitord op basis van de registratie in BRS voor de jaren 2017, 2018, 2019 en 2020. Hiermee wordt de ontwikkeling/trend inzichtelijk. Daarbij wordt gestreefd naar een toename van de signalering en opvolging van dumpingen, overtredingen en onveilige situaties van 30 tot 50%. Dat is meetbaar.

Daarnaast wordt voor 2018 en 2019 gemonitord hoe het netwerk (van prof. partners, maatschappelijke organisaties tot betrokken burgers) uitgebreid is. Er is voor gekozen ook substantieel meer aandacht en inzet op communicatie te zetten. Actief vooraf communiceren over de beoogde extra uitbreiding, extra integrale acties en achteraf over de resultaten daarvan te communiceren werkt niet alleen signalerend maar ook preventief. Wat we daarvoor doen is meetbaar en wordt verantwoord.

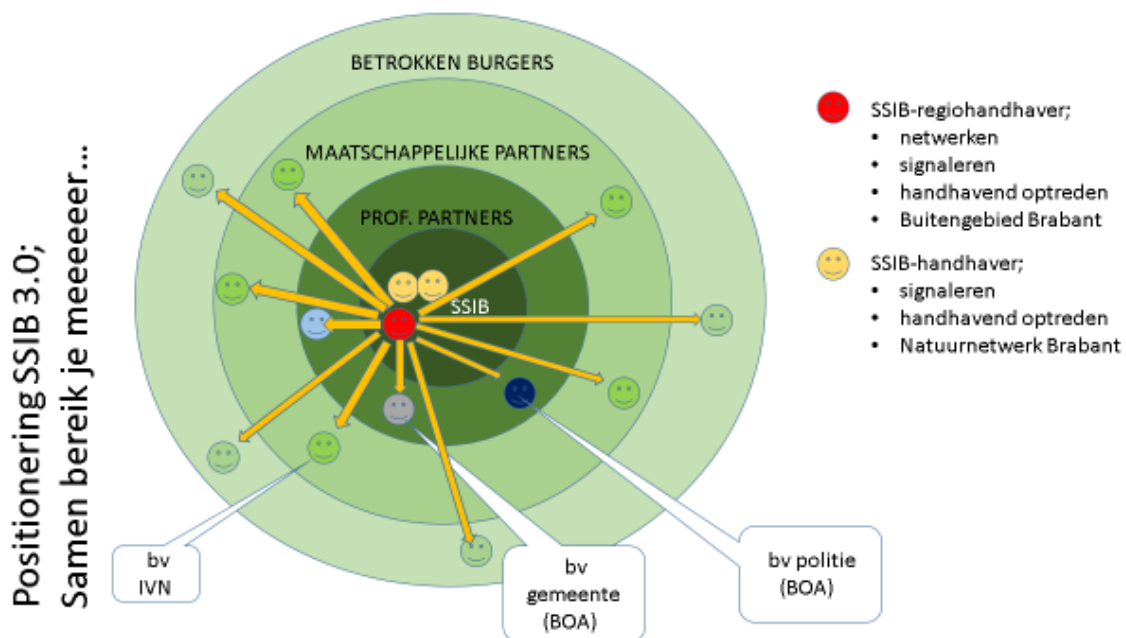
Om toch een beeld te krijgen of en in welke mate de extra impuls bijdraagt aan de beoogde doelen wordt door een onafhankelijke partij een impact-analyse/evaluatie opgesteld (zie hiervoor paragraaf 2.4)

In de volgende paragrafen (2.2 tot en met 2.4) wordt bovenstaande verder uitgewerkt tot produkten voor elk spoor (3) zoals genoemd in de provinciale notitie. Vooraf, in paragraaf 2.1 worden de randvoorwaarden uitgewerkt die nodig zijn om tot een succesvolle uitvoering te komen.

2.1 Randvoorwaarden samenwerkingsmodel en uitvoeringsprogramma

Om ambitie en doelen uit de notitie te verwezenlijken dient duidelijk te zijn welke (nieuwe) verantwoordelijkheid bij SSiB ligt, welke positie SSiB heeft in het samenwerkingsverband en wat van de andere partners wordt verwacht.

De (regio-)handhavers hebben een breed takenpakket in het buitengebied en kunnen daarom niet alle zaken die zij aantreffen of aangereikt krijgen zelf oppakken. Om met de deelnemende partners te komen tot realistische verwachtingen en ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau wordt samengewerkt, dient een samenwerkingsmodel opgesteld te worden. In dit model worden de taken, bevoegdheden en rollen van de partners, de coördinator en de (regio-)handhavers beschreven. Dit vooral om over en weer de verwachtingen helder te krijgen.

In het model wordt ook ingegaan op het overdrachtsmoment waarop zaken vanuit SSiB worden overgedragen aan de wettelijk bevoegde partner vanwege een noodzakelijke opvolging.

In het samenwerkingsmodel wordt vastgelegd hoe en wie de vereiste inspanning van betrokken partijen in relatie tot de lobby oa richting rijk oppakt (de uitvoering ervan valt buiten de scope van voorliggend plan).

Tot slot worden in dit samenwerkingsmodel ook afspraken gemaakt over de overdracht, afbouw van SSiB 3.0 en de eventueel daarmee gepaard gaande risico's. Daadwerkelijke contractverplichtingen door de ODBN met (nieuwe) medewerkers worden pas aangegaan nadat het samenwerkingsmodel door de SSiB-partners is vastgesteld. Daarmee levert dit samenwerkingsmodel een verdieping op voor de samenwerking en besturingsdeel dat is beschreven in hoofdstuk 3.

Product 1: Door stuurgroep goedgekeurd samenwerkingsmodel, eerste kwartaal 2019

Verder is het nodig dat de beschreven ambities en doelen uit de notitie Versterking toezicht en handhaving natuur worden vertaald naar een provinciebreed uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma dient een uitvoeringskalender en een communicatieplan te bevatten. Het uitvoeringsprogramma dient onder andere aan te sluiten bij het “Convenant Groene Handhaving Noord-Brabant 2017” en bij het “Interventie-arrangement wildcrossen Noord-Brabant (2017 + aanvulling juni 2018)”. Door middel van het uitvoeringsprogramma in combinatie met de uitvoeringskalender wordt door de samenwerkende partijen een inhoudelijke aansturing gerealiseerd van het programma. In het uitvoeringsprogramma wordt ook ruimte gecreëerd voor ‘ad-hoc’ inzet op gebied specifieke aandachtspunten. Dit op aangeven van de betreffende eigenaar/beheerder.

Product 2: Door stuurgroep goedgekeurde uitvoeringsprogramma SSiB 3.0 2018-2019, eerste kwartaal 2019

Het uitvoeringsprogramma wordt vervolgens operationeel per regio met regio-partners uitgewerkt in een regionale actieplan. Als input hiervoor wordt gebruik gemaakt van al aanwezige kennis bij partners en de informatie uit de Handhavingsplannen Natura 2000-gebieden en de daaraan verbonden Handhavingsprioriteiten. De actieplannen dienen zoveel als mogelijk aan te sluiten op de bestaande regionale initiatieven en deze te versterken. Denk hierbij aan goede voorbeelden zoals de handhavingsdagen binnen de Natura 2000-gebieden Biesbosch en Deltawateren.

Product 3: Actieplannen toezicht en handhaving voor de zes regio’s, tweede kwartaal 2019

2.2 Spoor 1: Versterken Boa-capaciteit

Werving Boa’s

In SSiB 2.0 zijn op dit moment 6 regiohandhavers (5,4 fte) werkzaam. Het handhavingsteam Buitengebied (SSiB) dient met 8,1 fte (9 personen) domein 2 Boa’s uitgebreid te worden, om de taak in het Natuur Netwerk Brabant op het gewenste ambitieniveau te kunnen verrichten.

Gezien het feit dat ze primair worden ingezet voor de groene wetgeving is het nodig dat deze functionarissen beschikken over kennis van de Wet natuurbescherming en inzicht hebben in de effecten van storingsfactoren op flora en fauna. Een op de groene taak gerichte opleiding op Mbo⁺/Hbo-niveau is een duidelijke pré. De wervingscampagne dient in het eerste kwartaal van 2019 plaats te vinden en te worden afgerond.

De daadwerkelijke contractering is gekoppeld aan het vaststellen van het samenwerkingsmodel (product 1) De inzet is dat het nieuwe aanvullende team (SSiB 3.0) in het 2de kwartaal 2019 operationeel is. Aannee is dat het ons lukt om 9 geschikte mensen te werven voor deze versterking. Er is vooralsnog geen alternatief doordacht mocht dit niet lukken.

Product 4: Wervingscampagne 9 domein 2 Boa’s, eerste kwartaal 2019

2.3 Spoor 2: Versterking coördinerende rol SSiB

Invulling coördinerende rol SSiB

De versterking van de coördinerende rol SSiB is nodig omdat een meer dan verdubbeling van het boa-team ook meer begeleiding en ondersteuning vraagt. Dit betreft o.a. de voorbereiding en organisatie van gezamenlijke acties (zie paragraaf 2.1) maar ook bv. teambuilding. In de voorbereiding worden gezamenlijk met partners prioriteiten benoemd waarop acties zich richten. In samenspraak met de tbo's en eventuele andere partners stelt SSiB de draaiboeken van lokale en regionale acties op. Regionaal kunnen en mogen de thema's/accenten verschillen.

Onder regie van een coördinator en met nadrukkelijke aandacht voor communicatie en het realiseren van draagvlak in de regio's wordt een actieprogramma voorbereid. Het draaiboek voor de lokale of regionale actie(s) wordt door de coördinator in samenspraak met de (regio-)handhaver (Boa) voorbereid. Door de capaciteit voor coördinatie, communicatie en accountmanagement met 1,3 fte uit te breiden kan SSiB de katalysator vormen voor de samenwerking en de professionalisering van toezicht en handhaving in de provincie Noord Brabant.

De coördinator zal verantwoordelijk zijn voor de operationele aansturing bij de uitvoering van het programma. In de notitie wordt de coördinator aangemerkt als een meewerkend voorman. Op basis van de beschrijving dient de coördinator aantoonbaar ruime ervaring te hebben met handhaving en te beschikken over leidinggevende capaciteiten. Daarnaast dient de coördinator te beschikken over de Boa-bevoegdheid of bereid te zijn deze bevoegdheid op korte termijn te verwerven.

De coördinator analyseert monitoringsgegevens en genereert daaruit managementinformatie, die wordt gebruikt voor de jaarlijkse rapportages. Dit levert input op voor de volgende generatie regionale actieplannen en verbetert deze.

Product 5: Uitbreiding ondersteuningsteam

(coördinatie/accountmanagement/communicatie (1,3 fte), eerste kwartaal 2019)

Her- en bijscholing Boa's

Om de te werven Boa's snel operationeel te maken kan het nodig zijn dat er nog gerichte Boa-scholing nodig is waaronder de weerbaarheidstraining om met agressie om te gaan. Er wordt gekeken of Boa's die werkzaam zijn bij de tbo's hierbij aan kunnen sluiten. Dit zorgt voor meer efficiëntie in de her- en bijscholing en versterkt de onderlinge uitwisseling.

Product 6: Maatwerk her- en bijscholing na indiensttreding, tweede kwartaal 2019

2.4 Spoor 3: Innovatie, communicatie en materiële uitrusting

Spoor 3 is ondersteunend aan de vorige twee sporen. Om nadere invulling aan innovatie, communicatie en middelen te krijgen worden de volgende voorstellen gedaan;

- Impactmeting extra inzet door onafhankelijke derde partij gedurende 2019 en 2020
- Onderzoek en advies veiligheid van de groene Boa's
- Verbetering informatiepositie in- en extern

- Opleidingstraject Wet natuurbescherming (Wnb)
- Middelen
- Vergroten betrokkenheid samenleving

Hieronder worden deze voorstellen kort toegelicht. In nog op te stellen projectplannen (na beschikking) worden deze voorstellen nader uitgewerkt in projectplannen.

Impactmeting extra inzet door onafhankelijke derde partij gedurende 2019 en 2020

Het meten van de impact van de tijdelijke versterking van de Boa-capaciteit. Om een beeld te krijgen of de extra inzet ook daadwerkelijk bijdraagt aan de gestelde doelen, wordt een onafhankelijke externe partij ingeschakeld die het team volgt, contact houdt met de deelnemers en daarmee onderzoekt of de extra inzet ook bijdraagt aan het beoogde effect. Deze partij rapporteert afzonderlijk aan de stuurgroep (zie hoofdstuk 3)

Product 7: Werving externe partij (eerste kwartaal 2019) en rapportage Impact en advies vervolg Extra Impuls, tweede kwartaal 2020

Onderzoek en advies veiligheid van de groene Boa's

Het uitvoeren van een onderzoek naar de veiligheid van de Boa's en de omstandigheden waarin zij dagelijks opereren. Bij de huidige medewerkers van SSiB is een TRA (Taak Risico Analyse) uitgevoerd op basis waarvan de huidige geweldsmiddelen zijn aangeschaft en waarvoor door het bevoegd gezag toestemming is verleend. Deze TRA zal regelmatig moeten worden herzien.

Product 8; Rapportage TRA Boa's, tweede/derde kwartaal 2019

Verbetering informatiepositie in- en extern

Alle SSiB-ers (6+9) dienen toegang te hebben tot het Boa Registratie Systeem (BRS).

Daarnaast is in 2018 een motie door PS aangenomen ten behoeve van de uitrol van BRS in 2019 in Brabant. Hiervoor is € 60.000 in 2019 beschikbaar gesteld. Dit staat los van de onderhavige subsidieaanvraag.

Aanvullend op bovenstaande is nodig dat er ten behoeve van monitoring, data-analyse diepere informatie-uitwisseling mogelijk wordt gemaakt. Via BRS kan monitoring van acties en regulier toezicht systematisch plaatsvinden. Hierdoor worden uniforme evaluaties mogelijk. Als innovatie dient de koppeling naar de registratiesystemen bij de politie te worden onderzocht. Dit om tot een uniforme registratie, monitoring en evaluatie te komen. Ook Boa's van tbo's zonder BRS kunnen met BRS worden uitgerust.

Dit moet leiden tot zowel het verbeteren als het uitbreiden van de informatie-uitwisseling tussen de diverse betrokken organisaties. De basis hiervoor wordt gevormd door BRS. Hierbij wordt rekening gehouden met de eventuele inzet en/of koppeling naar TRS (toezicht registratie systeem) en de ontwikkeling van een nieuwe SSiB-app. TRS en BRS samen vergemakkelijken het maken van managementrapportages.

Toezichthouders en coördinatoren, niet zijnde Boa, hebben beperkt toegang tot BRS. Om patronen te herkennen en om effectief te monitoren en te kunnen evalueren is het wenselijk dat algemene en openbare informatie van toezicht en handhaving toegankelijk zijn. Met data-analyse biedt zo'n registratie de mogelijkheid om toezicht en handhaving risicogericht te kunnen prioriteren. Op dit moment is er een koppeling tussen BRS en TRS in ontwikkeling.

Bezien wordt in hoeverre dit TRS bruikbaar is ten behoeve van monitoring, evaluatie, bijstelling en nieuwe programmering.

Product 9: BRS voor alle nieuwe Boa's en eventueel Boa's van de tbo's, tweede kwartaal 2019

Product 10; Onderzoek en aanbevelingen verbetering informatiepositie, derde kwartaal 2020

Product 11: onderzoek naar bruikbaarheid TRS, eerste kwartaal 2019

Opleidingstraject toezicht en handhaving Wnb

Alle nieuwe Boa's krijgen een opleidingstraject aangeboden met betrekking op de Wet natuurbescherming (de 'inhoudelijkheid' van het werk).

Product 12: Opleiding toezicht en handhaving Wnb voor alle Boa's (spoor 1), tweede kwartaal 2019

Middelen

Om veilig het veldwerk te kunnen uitvoeren dienen de regiohandhavers te beschikken over de juiste communicatie- en geweldmiddelen, zoals een C2000-portofoon en de aansluiting op de meldkamer van de politie. De benodigde geweldsmiddelen alsmede de portofoons worden in afstemming met de politie aangeschaft.

Product 13: Portofoons en geweldsmiddelen beschikbaar voor alle nieuwe Boa's, tweede kwartaal 2019

Vergroten betrokkenheid samenleving

Ervan overtuigd dat SSiB effectiever is met meer oren en ogen in het veld en dat ondanks de meer dan verdubbeling van handhavingsinzet dit nog steeds een minimale bezetting is, wordt in 2019 en 2020 extra aan extra ingezet op communicatie. Niet alleen door zowel aan de voorkant breed te communiceren over de uitbreiding, acties en de nut en noodzaak van het beschermen van de natuur maar zeker ook door achteraf breeduit te communiceren over de resultaten. Daarbij wordt ook actief op social media ingezet.

Tegelijkertijd willen we deze 2 jaar ook nadrukkelijk gebruiken om te onderzoeken welke instrumenten/middelen/boodschappen effectief zijn om de samenleving actief in beweging te krijgen om SSIB te helpen bij het verminderen van stroperij, dumpingen en motor crossen. Hierbij wordt nadrukkelijk een link gelegd met het verloop van het aantal meldingen van de afgelopen jaren richting 2019 en 2020.

Product 14: Rapportage link communicatie en betrokkenheid samenleving, tweede kwartaal 2020

Tenslotte wordt er nog rekening gehouden met een drietal innovatieve projecten. Aan de Stuurgroep zal worden voorgelegd welke kaders en uitgangspunten hierop van toepassing moeten zijn. Daarna kunnen deze projecten verder worden uitgewerkt.

Product 15: Uitwerken innovatieve projecten, derde kwartaal 2019

3. DE ORGANISATIE EN STURINGSMODEL

3.1 De Instelling van de Stuurgroep

In de notitie “Versterking toezicht en handhaving natuurnetwerk” worden de instelling, samenstelling en taken van de stuurgroep als volgt beschreven:

Op strategisch niveau wordt voor de versterking een stuurgroep ingesteld waarin vertegenwoordigers van de betrokken partijen zitting hebben. Dit betreft:

- Tbo’s
- Politie (afstemming inzet Boa’s)
- Provincie (coördinatierol)
- ODBN (uitvoerder)
- Waterschappen
- Waterbedrijven
- Gemeenten

(partijen kunnen zich laten vertegenwoordigen)

De tbo’s leveren de voorzitter van de Stuurgroep, het secretariaat wordt door ODBN/SSiB verzorgd. De voorzitter van de stuurgroep doet een voorstel voor de bemensing van de stuurgroep en wordt hierbij desgewenst ambtelijk ondersteund door de ODBN.

Verder stelt de stuurgroep het uitvoeringsprogramma vast met als belangrijk onderdeel de uitvoeringsskalender vast. In de Handhavingskalender worden de maandelijkse acties benoemd, wie daarbij betrokken zijn (capaciteit) inclusief wie de operationele leiding van de actie heeft en welke voorzieningen en maatregelen nodig zijn. De handhavingskalender geeft inzicht in de gezamenlijk geplande acties (zie het vorige hoofdstuk).

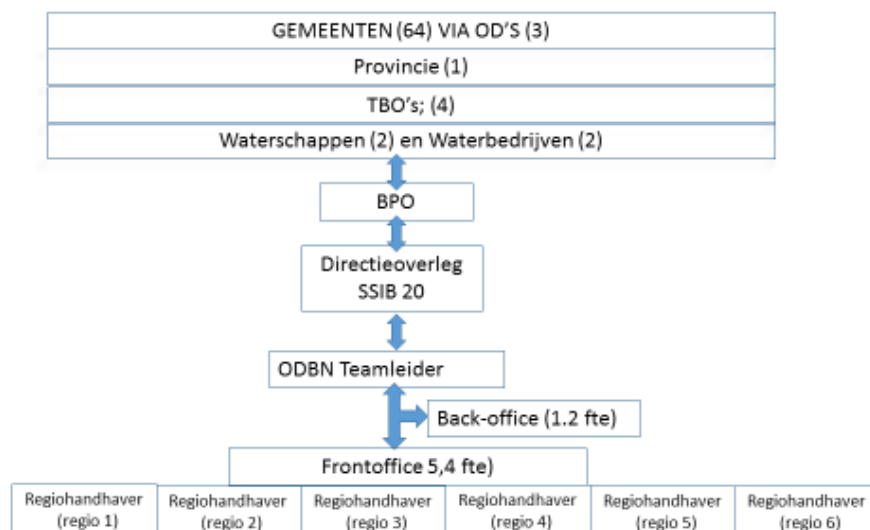
Bij de ODBN ligt de verantwoordelijkheid om de financiële voortgang te rapporteren. In combinatie met de coördinerende taken van SSiB vindt periodieke terugkoppeling richting de stuurgroep plaats. Zo nodig wordt door de stuurgroep op de toedeling van de versterking en acties bijgestuurd. Hiervoor komt de stuurgroep 3 keer per jaar bijeen.

1 Keer per jaar rapporteert de stuurgroep naar alle partners van SSiB. Deze rapportage loopt via de coördinatierol van de Provincie. De provincie agendeert de rapportage in het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO). Via het BPO worden alle Brabantse partners geïnformeerd over de acties en resultaten in het kader van de versterking.

Product 11: Jaarrapportage 2019-2020, eerste kwartaal 2020-2021

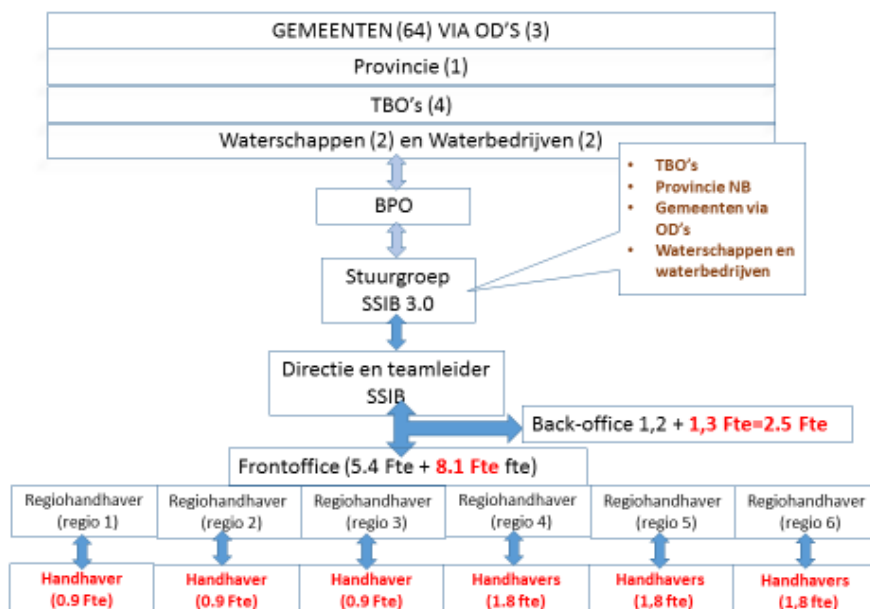
3.2 Het bestaande besturingsmodel en de bemensing 2018

In Samen Sterk in Brabant participeren verschillende partners. De aansturing en bemensing vindt plaats volgens het onderstaand model.

3.3 Het sturingsmodel en de bemensing 2019-2020

Vanaf 2019 zal de structuur veranderen. Door de veranderende inbreng van de terreinbeheerders en de provincie in het concept van SSiB kan het bestaande structuur veranderen. Daarnaast wordt de betrokkenheid van de politie nodig geacht om rechtstreeks af te stemmen met betrekking tot de inzet van Boa's. De uitbreiding van het team en de extra bemensing is in het onderstaand schema weergegeven.

3.4 De bestaande uitvoeringsorganisatie 2018

De bestaande organisatie SSiB wordt vanuit de ODBN op de onderstaande manier aangestuurd:

Aansturing en ondersteuningsteam

- Portefeuillehouder: directeur ODBN (voor stuurgroep 1ste aanspreekpunt)
- Teammanager: personeel en functioneel eindverantwoordelijk voor SSiB
- Ondersteuningsteam

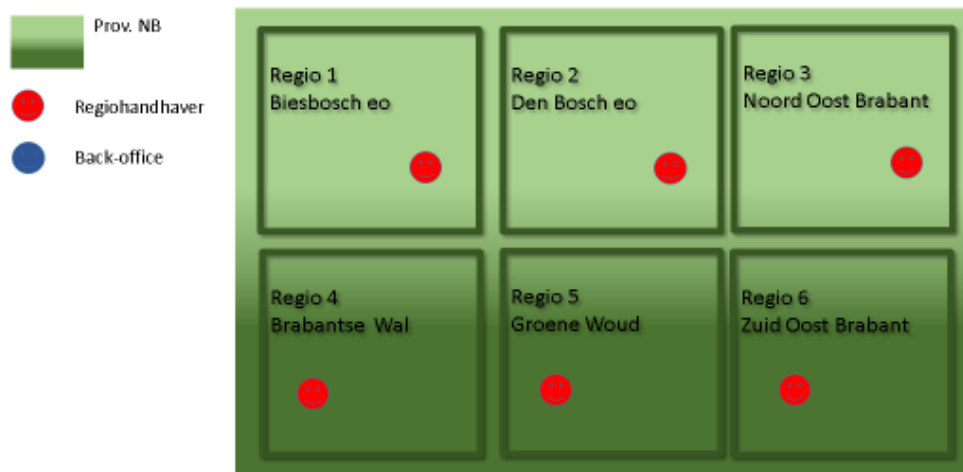
Uitvoering SSiB/frontoffice

- Meewerkend voorman (senior handhaver)
- 6 regiohandhavers (Boa's)

Om het netwerk te onderhouden zijn taken verdeeld. De directeur van de ODBN verantwoordt waar nodig het verloop van de uitvoering van het programma SSiB bij het BPO (Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht), richting de Bestuurlijk coördinator SSiB, en het 3D-overleg Omgevingsdiensten. OMWB en ODZOB houden gekoppeld aan SSiB vanzelfsprekend een belangrijke rol in het accountmanagement richting hun deelnemers. Vandaar dat tweejaarlijks SSiB tijdens het 3D-overleg SSiB wordt besproken. Daarnaast is Ontmoeting in het Groen een belangrijk moment voor alle deelnemers op alle niveaus om elkaar te treffen.

Het ondersteuningsteam onderhoudt de contacten op tactisch niveau met de deelnemers en de SSiB-ers onderhouden de operationele contacten met de deelnemers. Zo levert iedereen zijn of haar bijdrage. De bestaande uitvoering is weergegeven in het onderstaand schema.

SSiB 2.0 oren en ogen in het veld
OPZET 2018

3.5 De uitvoeringsorganisatie 2019-2020

Zo snel mogelijk in 2019 (streven begin 2de kwartaal 2019) wordt het team met 9 Boa's (8,1 Fte) uitgebreid. De extra bemensing wordt ingezet voor toezicht en handhaving in, en in de directe nabijheid van, het Brabants natuurnetwerk. Daarnaast worden met deze activiteiten gerelateerde werkzaamheden uitgevoerd zoals de opvolging en afhandeling van overtredingen. De indeling van de nieuwe handhavers in onderstaand schema is gebaseerd op het gegeven dat in de zuidelijke regio's verhoudingsgewijs meer areaal Natuurnetwerk aanwezig is.

Vanzelfsprekend wordt ook in 2019-2020 de Ontmoeting in het groen georganiseerd. Aanvullend worden zes regionale ontmoetingen georganiseerd. Die hebben een operationeel en regionaal karakter, daar waar de Ontmoeting in het groen zich ook richt op het strategische niveau en Brabantbreed

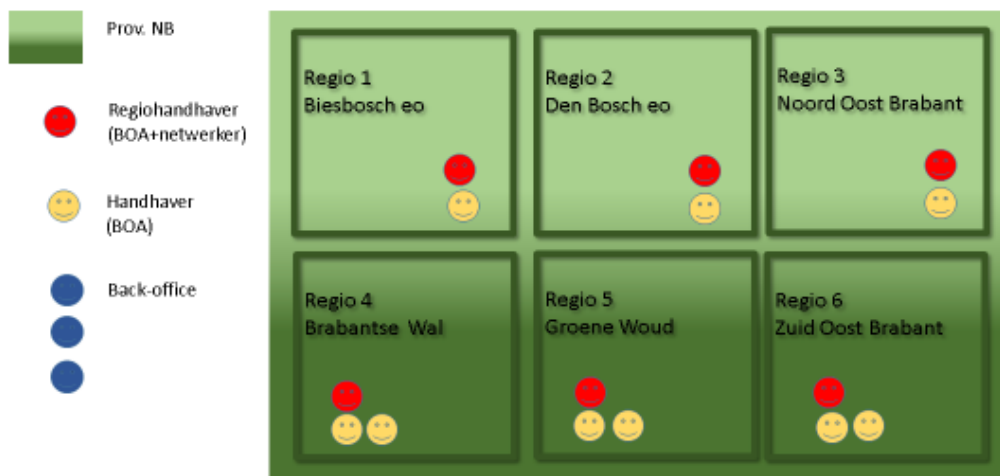
De onderstaande indeling betekent overigens niet dat er een strikte scheiding zal zijn in de uitvoering van het bestaande team en de nieuwe handhavers. De handhavers zullen één integraal handhavingsteam vormen. In de verantwoording zal over de extra impuls voor toezicht en handhaving natuur separaat gerapporteerd worden.

De nieuwe uitvoeringstructuur is opgenomen in het onderstaande schema.

- SSIB-regiohandhaver;
  - netwerken
  - signaleren
  - handhavend optreden
  - Buitengebied Brabant
- 😊 SSIB-handhaver;
  - signaleren
  - handhavend optreden
  - Natuurnetwerk Brabant

SSIB 3.0; veel meer ogen en ogen in het veld

OPZET 2019-2020

4. FINANCIERING

4.1 Kosten en financiering 2018

De huidige SSiB-formatie beslaat 6,6 fte en is als volgt opgebouwd:

- 5,4 fte Boa-capaciteit
- 1,0 fte coördinatie, advisering en netwerken
- 0,2 fte communicatie

De hiermee gepaard gaande personele kosten maken, samen met noodzakelijke uitgaven voor specifieke scholing, communicatiemiddelen, bescherming en vervoer, maken onderdeel uit van de ODBN-begroting waarin voor SSiB een jaarlijks bedrag van in totaliteit € 750.000 is gebudgetteerd.

4.2 Kosten en financiering 2019-2020

De projectsubsidie kent een maximum € 2.720.000; verdeeld over de 3 sporen. Spoor 1 en 2 hebben betrekking op kosten die op zichzelf structureel zijn, maar begrensd worden door de reikwijdte van de projectsubsidie. Spoor 3 kent voornamelijk incidentele kosten. Voor het totaaloverzicht wordt verwezen naar bijlage 1.

Spoor 1 betreft 75% van de subsidie; dit komt neer op maximaal € 2.040.000.

Er wordt ingezet op de aanstelling van 9 'domein 2' Boa's (met een gemiddeld dienstverband van 0,9 fte), die eveneens de beschikking krijgen over de noodzakelijke uitrusting en terreinwagens. De kosten per fte zijn gecijferd op € 121.456 per fte.

Voor 8,1 fte komt de kostenraming uit op een bedrag van € 2.186.216.

Spoor 2 betreft 15% van de subsidie; dit komt neer op maximaal € 408.000

De uren voor coördinatie, advisering, accountmanagement en communicatie worden uitgebreid met 1,3 fte. De kosten die hiermee gepaard gaan voor de jaren 2019 en 2020 komen uit op € 190.165.

Daarnaast worden er in spoor 2 Boa-specifieke opleidingskosten voorzien. Enerzijds gaat het daarbij om jaarlijks terugkerende kosten om Boa te kunnen *blijven*. Anderzijds wordt er ook rekening mee gehouden dat enkele aan te trekken nieuwe medewerkers nog niet over een Boa-bevoegdheid beschikken. Dit leidt tot kosten om Boa te kunnen *worden*.

Er wordt ingezet op 9 nieuwe Boa's met geldige papieren. Mochten er geschikte kandidaten zijn die nog niet beschikken over een Boa-bevoegdheid beschikken, worden de kosten om dit te realiseren door de werkgever betaald. Hierbij gaat het maximaal om 9 nieuwe medewerkers tegen een bedrag van € 2.500 per persoon; maximaal € 22.500 (grotendeels in 2019). Volledigheidshalve nemen we hier wel een reservering voor op. De jaarlijks repeterende kosten worden geraamd op € 1.000 per persoon, dat is € 9.000.

De tijdelijke organisatie-uitbereiding ziet er als volgt uit:

- 8,1 fte Boa-capaciteit
- 1,0 fte coördinatie, advisering en netwerken
- 0,3 fte communicatie

De totale kostenraming komt uit op een bedrag van € 420.830, bestaande uit jaarlijkse salaris- en opleidingskosten van € 199.165 en eenmalige opleidingskosten van € 22.500.

Spoor 3 betreft 10% van de subsidie; dit komt neer op maximaal € 272.000.

In dit spoor zijn de volgende (voornamelijk eenmalige) activiteiten voorzien:

- Het meten van de impact van de tijdelijke versterking van de Boa-capaciteit. Dit wordt gerealiseerd middels een evaluatie (in 2020) door een onafhankelijke externe. De hiervoor geraamde kosten bedragen € 50.000.
- Het uitvoeren van een onderzoek naar de veiligheid van de Boa's en de omstandigheden waarin zijn dagelijks opereren. Naar aanleiding hiervan kan worden overwogen om portofoons aan te schaffen (al dan niet in combinatie met C2000). Hetzelfde geldt voor het al dan niet overgaan tot het bewapenen van de Boa's. De geraamde kosten bedragen € 20.000.
- Het verbeteren van de informatiepositie. Dit moet leiden tot zowel het verbeteren als het uitbreiden van de informatie-uitwisseling tussen de diverse betrokken organisaties. Hierbij wordt rekening gehouden met de eventuele inzet van TRS (toezicht registratie systeem) en BRS (Boa registratie systeem) en de ontwikkeling van een nieuwe SSiB-app. De kostenraming hiervoor komt uit op € 75.000.
- Een van de opleidingen die de nieuwe Boa's aangeboden krijgen hebben betrekking op de Wet natuurbescherming (de 'inhoudelijkheid' van het werk). Daarvoor wordt per persoon een bedrag van € 5.000 geraamd; in totaal komt dit uit op € 45.000.
- Tenslotte wordt er nog rekening gehouden met een drietal innovatieve projecten. Aan de Stuurgroep zal worden voorgelegd welke kaders en uitgangspunten hierop van toepassing moeten zijn. Daarna kunnen deze projecten verder worden uitgewerkt. Hiervoor wordt in totaal € 105.000 geraamd (3 maal € 35.000).

De totale kosten van spoor 3 zijn hiermee geraamd op een totaal van € 295.000

5. RESULTATEN, MONITORING EN EVALUATIE

Over de uitvoering van SSiB zal verantwoording worden afgelegd. In het samenwerkingsmodel en het provinciebrede uitvoeringsprogramma zal op de wijze van monitoren, evalueren en waar nodig bijstellen worden ingegaan. Om te voorkomen dat teveel tijd en geld noodzakelijk is voor een gedetailleerde verantwoording zal op hoofdlijnen voor wat betreft output verantwoording wordt afgelegd.

De resultaten worden gepresenteerd aan de hand van de volgende indeling;

- Boa-werkzaamheden
  - o BRS- en TRS-output
  - o Klachtenafhandeling (MKC en @samen)
  - o Vrij veld en waarnemingen (surveillance)

- Overtredingen en bestuursrechtelijke of strafrechtelijke dossiers (kwalitatief en kwantitatief)
- Gezamenlijke integrale acties (handhavingskalender)
- Op thema's stropen, wildcrossen en (afval-)dumpingen
- Netwerken/maatschappelijke betrokkenheid
  - Samenwerking met ketenpartners
  - Samenwerking met betrokken maatschappelijke partijen
  - Samenwerking/ervaringen met burgers
- Communicatie
  - Nieuwsitems, actief
  - Media-aandacht

Elk half jaar worden deze resultaten gebundeld gepresenteerd aan de stuurgroep en het BPO. Afzonderlijk hiervan wordt elk half jaar daarnaast inhoudelijk en financieel verantwoording afgelegd aan de provincie t.a.v. de Impulsmiddelen. Voor de inhoudelijke rapportage wordt gebruik gemaakt van de bundeling zoals hiervoor beschreven.

6. RISICO'S EN KANTTEKENINGEN

6.1 De bemensing; het werven van medewerkers

Resultaat werving onzeker

Op dit moment is het niet eenvoudig om gekwalificeerde toezichthouders te werven. De verwachting is dat dit voor het binnenhalen van groene toezichthouders/handhavers niet anders zal zijn. Door de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming is de vraag naar groene handhavers toegenomen.

Waarschijnlijk heeft de toegenomen vraag (nog) niet geleid tot een groot aanbod. De opleidingsinstituten (MBO en HBO) bieden nog maar beperkt een opleidingstraject voor toezichthouders met een groene specialisatie. Ook het feit dat functionarissen geworven worden voor (in eerste instantie) een duur van twee jaar kan de werving bemoeilijken.

Zelf opleidingstraject organiseren

Wanneer er onvoldoende bekwame kandidaten kunnen worden geworven moet een ander pad worden bewandeld. Besloten kan worden om relatief onervaren aankomend handhavers te werven en deze intern op te leiden. Dit intern opleiden gaat ten koste van de bestaande capaciteit. Daarnaast zal het volledige team later dan gewenst op operationele sterkte zijn.

6.2 Financiële risico door de tijdelijkheid van de subsidie

Financieel risico

De subsidie wordt toegekend voor een periode van 2 jaar. Het is nog onzeker of er na die 2 jaar nog middelen beschikbaar komen. In het worst-case-scenario loopt de ODBN als werkgever een risico op wachtgeldverplichtingen. Gezien de omvang van de extra Boa-capaciteit kan dit financiële risico groot zijn.

Om dit risico te beheersen worden de volgende voorstellen gedaan:

1. Er vindt een berekening plaats van het maximale financiële risico bij het niet continueren van de extra BOA-capaciteit.
2. De middelen die in het 1e kwartaal 2019 mogelijk nog niet benodigd zijn i.v.m. het feit dat medewerkers nog moeten worden geworven, worden gereserveerd voor dit financiële risico.
3. Op het moment dat duidelijk is dat de continuering van de subsidie in gevaar komt, zal de ODBN zich inspannen om deze nieuwe medewerkers te begeleiden naar een nieuwe baan. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt worden de kansen reëel geacht op succes bij het zoeken naar andere werk.
4. Het dan nog resterende risico moet worden afgedekt door sluitende afspraken met de betrokken partijen. Hierover zullen nadere afspraken moeten worden gemaakt alvorens tot de aanstelling van de nieuwe medewerkers kan worden overgegaan. Van alle partners wordt een inspanning verwacht om medewerkers te herplaatsen, bijvoorbeeld door hen voorrang te bieden bij invulling vacatures.

Zoals al eerder vermeld, worden in samenspraak met de partijen voordat de contractering van de extra Boa-capaciteit wordt afgesloten, er bindende afspraken gemaakt met de partijen over het hier genoemde risico en de mogelijke manieren om dat te beheersen.